

KURDISH DIASPORA

تاراوگه بلاوگراوه په کی ئه لکترونیکي ناوبه ناوه،
له شارې ئه مستردام له هۆله ندا دهرده چیت،
ژماره 1ی له رۆژی 01-06-2018 بلاویۆته وه.
سهردار فهتاح ئه مین سه ره پهرشتی ده کات.

25 Mei . 2019 No. [50]

Amsterdam, Netherlands, Editor: Sardar Fatah Amin -Email: Sardarfatah@live.nl Tel: +31 684950807

له تاراوگه دا، بابته تی که لتوری هه مه جۆر و هه والی ئه ده بی و هونه ری بخوینه وه..

ئه نجامه به راییه کانی هۆله ندا بۆ هه لئاردنی ئه ندامانی په رله مانی ئه وروپا پارتی کار-
سۆسیال دیموکرات (PvdA)، بووه براوه ی یه که م، به به ده سه ته ی تانی 5 کورسی و به داویدا
VVD و CDA دین.. ل 1

بۆچی بیوار...؟ به شی حه وته م و هه شته م، نوسینی هیوا سه ره ننگ ل 2 و ل 3
ده توانین چی بکه یین بۆ که رکوک..؟، به شی یه که م- نوسینی دکتۆر جه بار قادر ل 4

کتیپی "بۆرترینگه لیک له میژوو و سیاسه تی کورده وه" به زمانی تورکی یه کیک له کتیبه
نوویه کانی ده زگای به ناوبانگی "ئیه ته شیم" ی ئیستانبول لیدوانی: به کر شوانی ل 5

گۆشه ی هه والنامه ی ئه لمانیا له بورهان ئه مین-ه وه ل 6. له کوردستان کات له زی ئیه،
ئه نتۆلۆگیای چیرۆکی کوردی به زمانی فرانسوی دوو نوسینی مامۆستا حه مه فه ریق حه سه ن ل 7

هونه رمه ندی شیوه کاری کورد:

قه ره نی جه میل ل 8

KURDISH DIASPORA

25 Mei 2019

Tel&viber&WhatsApp: +31684950807

Emai: sardarfatah@live.nl

50 ژمارە

25 مايسى 2019

نەنجامە بەررايەكانى ھۆلەندا بۇ ھەلبژاردنى نەندامانى پەرلەمانى نەوروپا پارتى كار - سۆسىال ديموكرات (PvdA)، بوو بەراوى يەكەم، بە بەدەستھىننى 5 كورسى و بەدوايدا VVD و CDA دىن..

لە سى كورسىيەو ھەگەيشتە پىنچ كورسى. پارتى VVD يەك كورسى بردەو، لە رىزبەندى چوارەمدايە، وەك پارتى CDA كە ئەويش لە ھەمان رىزبەند دايە. ھەرودھا پارتە تازە دامەزراوہ راسترەوہكەى ھۆلەندا، فۆرمى نوچ بۇ ديموكراسى (FVD) لە سەدا 11 ى دەنگەكان و سى كورسى بەدەست ھىناوہ، بەلام پارتەكانى دىكە PVV و D66 و SP لەم ھەلبژاردنەدا شكستى گەورەيان بەدەست ھىنا و ھىچ كورسىيەكان بەدەست نەھىنا.

رېژەى بەشدارىكردى ھۆلەنديەكان، رۆژى 23 مايسى 2019، بۇ پەرلەمانى نەوروپا بە گۆيرەى سالى 1989، پوو لە ھەلەكشان بوو.

چاوپروان دەكرىت ئۆوارەى رۆژى يەكشەممەى داھاتوو، پاش دەنگدانى ھەموو دەولەتانى دىكەى نەندامى يەككىتىي نەوروپا، نەنجامى كۆتايى رابگەيەنرىت. شايانى باسە پارتى كارى ھۆلەندى PvdA (سۆسىال ديموكرات)، بە سەرۆكايەتى فرانس تيمەرمانس، براوى يەكەمە و ژمارەى كورسىيەكانى بە دوو ھىندەى ھەلبژاردنى پىنچ سالى رابردوو مەزندە دەكرىت و سەرکەوتنىكى گەورەيە بۇ ئەم پارتە چاوپروان دەكرىت و پۆستى سەرۆكايەتى يەككىتىي نەوروپا بەدەست بەھىت. بەشئۆيەكەى گشتى ھىزە پړو نەوروپايەكان براوى ئەم ھەلبژاردنە بوون و ھىزە نژ و پۆپۆليستەكان سەرکەوتوو نەبوون، بگرە بەشئىكان ئەگەرى بەدەستھىننى كورسىيەكان نىيە.. دەتوانين بلين ئەمرو لە ھۆلەندا بەرەى چەپ پړو نەوروپايە كگرتوو و سەرکەوتوون!! بە پىن نەنجامە بەرايەكان لە كۆى 26 كورسى 18 كورسىان بردۆتەو و چاوپروان دەكرىت زياتریش بەدەست بەھىتن. لەناو چەپەكانى ھۆلەندەدا، پارتى كار - سۆسىال ديموكرات (PvdA) بوو پارتى يەكەم، بە بردنەو 5 كورسى. ئەمەش سەرکەوتنىكى مەزەنە بۇ ئەم پارتە، لەدواى شكستە گەورەكەيان، لە ھەلبژاردنى پىشوووى پەرلەمانى ھۆلەندە دا، كە لە 38 كورسىيەو دابەزىن بۇ 9 كورسى. سەرکەوتنى ئەمجارەيان بۇ رۆلى گرنگى سەرۆكى لىستەكەيان فرانس تيمەر مانس (Frans Timmermans) دەگەرئۆتەو.

رۆژى پىنچشەممەى پىشوو لەسەدا 41.2 دەنگەرانى ھۆلەندى چوونەتە سەر سندوقەكانى دەنگدان، بۇ ديارىكردى 26 ئەندامى خۆيان بۇ پەرلەمانى نەوروپى. بە گۆيرەى ناوئەندەكانى توئۆيەنەو و پاپرسى (ئىيسوس - Ipsos)، كە ناوئەندى ھەوالى NOS راپساردوو، دەلئت ئەم بەشدارىكردى ھۆلەنديەكان بەرزترين رېژەى بەشدارىكردى بوو لە دواى سالى 1989و. لە سالى 1989 دا بەرزترين رېژە 47.48 لەسەدى ئەوانەى مافى دەنگدانىان ھەبوو، بەشدارىيان كردوو، لە پىنچ ھەلبژاردنى دواى ئەو، رېژەى بەشدارىكردى لە ھۆلەندا لە 37.32 لە سەدى تىنەپەريوو. لە سالى 1979يشدا رېژەى بەشدارىكردى ھۆلەنديەكان بەرزترين بوو، لە سەدا 58 دانىشتوووان بەشدارىيان كرد و چوونە سەر سندوقەكانى دەنگدان. نزمترين رېژەى بەشدارىكردىش سالى 1999 بوو، ئەويش لە 10 ھۆلەندى 3 كەسيان لەو سالىدا دەنگيان دابوو. رېژەى بەشدارىكردى ھۆلەنديەكان بۇ پەرلەمانى نەوروپى ھەميشە نيوە يان كەمتر بوو، بە گۆيرەى ھەلبژاردنەكانى ئەنجومەنى شارەوانى و ئەنجومەنە ناوخۆيەكان و ئەنجومەنى نوينەران، كە دوا ھەلبژاردنى ھۆلەندا، رېژەى بەشدارىكردى لە سەدا 80% بوو. پىشوازى كردنى ھۆلەنديەكان بۇ پەرلەمانى ھۆلەندى لە سالى پاپردودا بەم شئۆيە بوو. سالى 1979: رېژەى 58.12 لە سەدا، سالى 1984: رېژەى 50.88 لە سەدا، سالى 1989: رېژەى 47.48 لە سەدا، سالى 1994: رېژەى 35.69 لە سەدا، سالى 1999: رېژەى 30.02 لە سەدا، سالى 2004: رېژەى 39.26 لە سەدا، سالى 2009: رېژەى 36.75 لە سەدا، 2014: رېژەى 37.32 لە سەدا، 2019: رېژەى 41.20 لە سەدا. PvdA براوى يەكەمە و بەدوايدا VVD و CDA دىن. پارتى كار (سۆسىال ديموكرات) لەم ھەلبژاردنەدا براوى يەكەم بوو.

له ماوهی سالانی ته مهنی بیواردا 14 گۆشه ی هه مه پرهنگ تایبته به پوناکبیری و رووداوه دزیوهکان و بابتهی نه ده بی و مندالان، لاپه رهکانی (بیوار) یان پازاندبووه...

**بوچی بیوار ..؟! به شی هه وتهم ...
نوسینی: هیوا سه رهنگ**

- پ/ چ ولاتیک دیموکراتی زوره له ئه وروپا ؟
لالو/ ئه و ولاته ی ئاپوی وهرگرت!
- پ/ ده لئین له کوردستان هیچ کهم و کورپی و ناریکیه که نیه، تو ده لئیی چی؟
لالو/ له سیخورمه بیرسه.
- پ/ هه رچه ند ده کم دلم به هه نده ران ناکریته وه، چی بکه م باشه؟
لالو/ کلله که ی بدۆزه ره وه باشتره.
- 8- به ده ستمان گه یشت: نمایشی ئه و کتیب و گو فار و رۆژنامه و بلاوکره وانه ی به دیاری ده گه یشتنه کتیبخانه ی بیوار.
- 9- ناودارانی کورد: بلاوکره وه ی کورته یه که له ژیا ننامه ی که سایه تی و ناودارانی کورد.
- 10- دوایه یف: به هه مان شینوه بیرواری جوراوجور و هه لسه نگانده کانی بلاوده کرده وه.
- 11- لیژره وه ی: کۆمه لئیی شتی رهنگاله له لایه ن نووسه ر(نازاد سماقولی) یه وه ساز و ئاماده ده کرا.
- 12- گه رۆک و خه مۆک:
14- بورجه کان :
- 15- پشووی بیوار: گۆشه یه کی په خشان ئامیز بوو، نووسه ر و شاعیر خاتوو (نه سرین عه باس) ده ینووسی.
- 16- ئه وه ی جیی ئاماژه پیکردنه له وه ده مه یدا دوو ویستگه ی رادیوی کوردی هه بوو یه کیان له قیه ننا و دوهمیان له رۆتردامی هۆله ندا، که هه فتانه باسی بیواریان ده کرد و چه ند بابته تیکی هه لبژاره دیان له رادیوکانیا نه وه تیدا په خش ده کرد. ویپرای خه رچی و تیچوونه کانی (بیوار) خیزانی بیوار، وه ک ده زگایه کی پالپشت و هاریکاری بۆ نووسه ر و شاعیران، چه ندین کتیب و نامیلکه ی له سه ر خه رچی خوی به چاپ گه یاندوه وه:
- 1- گو ل و ئاواره یی ، بافل سه رهنگ شاعر، سالی 1998.
2- سی ووتار، محمه د جهزا به رزنجی ، باس له چۆنیه تی تیکه ل به کۆمه لگه ی ئه وروپی په ره ره کردن مندال ده کات، سالی 1999.
3- چرپه ، محمه د جهزا به رزنجی، شاعر سالی 1999.
4- خه رمانی خه م، خاله به کر، شاعر سالی 1999.
5- گه شتی رۆژنامه وانیککی کورد به ئه مه ریکای لاتیندا، سالار حه مه سور باسیره، سالی 2000.
6- چاپکردنه وه ی گو فاری خه رمانه ی وشه.
7- گه رده لوولی سه ما له ئاسماندا، محمه د جهزا به رزنجی، شاعر سالی ...
8- خه لوه تگه ی دیدنه ی، شاعر سالی 2001.
9- (بیوار) یک له ئاواره ییدا، ئیسماعیل ته نیا، سالی 2012.
10- پینووسی من، هیوا سه رهنگ 2013.
چاوه پروانی به شی هه شته م بن...

- له ماوهی سالانی ته مهنی بیواردا 14 گۆشه ی هه مه پرهنگ تایبته به رووناکبیری و رووداوه دزیوهکان و بابتهی نه ده بی و مندالان، لاپه رهکانی (بیوار) یان پازاندبووه وه:
- 1- مانگه کان له میژوودا: بلاوکره وه ی ئه و رووداوه گرنگانه ی له میژووی کورد دا پووین داوه، که له لایه ن هاوپییمان (هیوا گه ردی) ده وه ساز و ئاماده ده کرا.
- 2- سکالای بیوار: بلاوکره وه ی که موکوپیه کانی ناو کۆمه لگه ی کوردیی و درکاندی ده رده دله کان سازو ئاماده کردنی (پزگار).
- 3- شیر و خه ت: تایبته بوو به شیرکردنه وه و لیكدانه وه ی مانا و به کارهینانه کانی چه ندین وشه ی کوردیی، ئه م گۆشه یه ش له لایه ن نووسه ر و شاعیر (جه وهه ر کرمانج) ده وه ساز و ئاماده ده کرا.
- 4- جیهانی مندالان: گۆشه یه کی یه ک لاپه ره بی بوو، تایبته بوو به جیهانی مندالان و بابته کانی شاعر و جیرۆکی مندالان، به زیندوویی پارگرتنی یارییه فۆلکلۆریه کانی مندالانی کورد، که له لایه ن (شه هیئ) ده وه ئاماده ده کرا، پاشان بیوار، وه ک پردی یه کترناسین له نیوان مندالانی کورددا له هه نده ران و ولاته جیا جیاکان گۆشه ی (یه کتر ناسینی مندالان) ی کردبووه و ژماره یه کی زور له مندالان وینه و ئه درتیی خۆیان تیدا بلاوده کرده وه.
- 5- ویستگه: تایبته بوو به بلاوکره وه ی هه موو بیر و بوچوونیککی نازاد به بواره کانی سیاسی، ئابوری، کۆمه لایه تی و فه رهنگی.
- 6- فاشیله فه نی: گۆشه یه کی ته نز ئامیز بوو، پاشان بووه به (له هه ر چه مه نی سه مه نی)، له لایه ن نووسه ر(سه ردار ده ربه ندیخان) یه وه ساز و ئاماده ده کرا.
- 7- وه لاهه کانی لالو: دیسان گۆشه یه کی ته نز ئامیز، که باس له که موکوپیه کان و بیزاریه کان ده کات، هه ره که نمونه ی ئه م پرسیار و وه لاهه ک:

نەگەر پياوويت و ئەيزانى كەوا ئۇبائى كردارت لە ئەستۆي وردى خۆتايە، ئيتىر بى سوودە هاوارت

بۆچى بىوار ؟! بەشى ھەشتەم نوسىنى: ھىوا سەرھەنگ

خوایە میللەت بپاریزی
لەم ھەموو وەعدە درۆیە.

سیروان مەجید فەرەج

لە کۆپلەیهکی شەش خشتەکیدە لەسەر شیعری ئەحمەد ھەردی
شاعیری پایەبەرز، کە بۆ بىواری ناردبوو دەلیت:

مردن لە بەرژەوئەندیتە، داواى بکە لە ھەقدارت

خۆ ئەگەر مەرگی بێ بەخشیت، ئەکەى ئۆف بێتە سەرزارت

لە توینیتی سەرەمەرگا، دەم بى جەرگی زامارت

نەکەى داواى ئاوى لىبکەى، بەسەر چوو ھاوړیکەى پارت

(ئەگەر پياوويت و ئەيزانى كەوا ئۇبائى كردارت

لە ئەستۆي وردى خۆتايە ئيتىر بى سوودە هاوارت)

بزماریک ..

خالید مەجید فەرەج دەلیت ھەموو شاعیرین، لە شاعیر و
فەیلەسوف مەھمەد ئىقبال لاھوری ئەپرسن، تۆ بەو
بیروباوەرە فەلسەفییەکانت لە شیوہى شیعردا بلاوئەکەیتەو،

دەلی ئەم میللەتەى ئیمە دواکەوتوون، ئەگەر وانەکەم کەس
نایانخوینتەو.

لە داگیرسانی مۆمى پینجەمى تەمەنى بىواردا، خالە بەکرى
شاعیر ئاوا باسى بىواری کردوو: ئابى 1996 زاینى لە
پۆتردام بوو بە نىسان و گولیکى تری رازاوى باخچەى
پۆژنامەگەرى پشکوت و بوو بە کۆرپەى نازدارى دەم بە
خەندەى سۆفیيان و خەمخۆرانى وشەى کوردیى، پاشان
کۆتایى بە وتەکانى دىنى و سلاو و سەرورەى ئاراستەى
خیزانى بىوار دەکات.

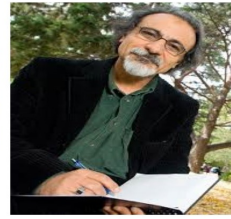
لە چوارەمین سالرۆژى بىواردا، نووسەر و پۆژنامەنووس
سەردار فەتاح ئەمین لە یادى چوارسالەى بىواردا، ئاوا باسى
بىوار دەکات: گەرمترین پیرۆزبایى و دەستخۆشى بە بەرپۆز و
ئازیزمان کاک ھىوا سەرھەنگ پیتشکەش دەکەین، پاشان لە
ھەلسەنگاندنى لاپەرەکانى بىواردا ئاوا ئاماژە دەکات، پىچم وایە
ھەندى جار بىوار لە رووى ناوەرۆکى بابەتەکانیەو ھىچى
کەمتر نەبیت لەو بلاوکراوانەى لە ناو و دەرورەى کوردستان
دەردەچن، بەلام چەند سەرنجیکى بۆ گەشەکردنى بىوار
خستۆتەرۆو، کە دەرئەنجامى کەمدەرامەتى و گرانی چاپەوہ لە
بىواردا بىنیویەتى، بەو ھىوايەى حاجى توفیق (پیرەمیرد)یکى
ترى نوخ لە روخسارى (ھىوا سەرھەنگ)دا لە تاراوگە و
پۆژنامەى (ژین)ى سەدەى رابوردوو لە بىواری سەدەى نویدا لە
تاراوگە گەشاوەرتر ببینریت.

لە پیرۆزبایى بلاوکراوہى (بىوار)، شىرزا دەھىنى ئاوا ھەستى
خۆى دەرپریوو: (دەستیان خۆش و ھەر بژین و ناویان و
ئەستێرەکان و مژدەیک وەک بلاوکراوہى بىوار و زۆرى وەک
بىوار، پیرۆزە سالى چوارەمى بىوار و لە دلەوہ دەخوژم
گەشاوہ و گەرە و رەنگاوەرنگ بىت).

چاوەروانى بەشى نۆیەم بى...

مستەفا شە لەماشى

جەلال بەرنجى

د. نوری تالەبانی

کەمال سەرکەلوبى

نیشتمان کەرکوکى

عومەر رەسون

سیروان ماراف

جوان عومەر

عەبدوللازىز سلیمان مەشخەل

بۆ زۆرتر گەشتکردن بە نيو لاپەرە و یادەوہریەکانى بىواردا بە
چاکمانزانى لە گولزارى بابەتەکاندا چەند گۆل بژیریک بەکەین:
بوارى شیعەر..

لە ھەقپەیفینیکى بىوار لەگەل ھونەرماند و شاعیر و نووسەر عومەرى
کەرىم ئاغا ئاوا چەند کۆپلە شیعریكى تەزنامیزى بۆ خویندینەوہ:

ژيان لای من وینەى ئاشە

ھەندى تبايدا وەك بەرداشە

ھەندى چاوەرپى باراشە

نازانى كى خاوەن ئاشە

ھەندىك چاوى لە بەلاشە

بۆ دەستدارەكان مەقاشە

ھەندى بۆ یارییە .. داشە

بارى پیتكیشن باشە.

لە گۆشەى (ئەم دەیلیم و بى باکم).

ئەو دەمەى ھەمووان خوازىارى یەكپیزی میللەت بوون، پەرۆش دلئسۆز
لە ئەمريكاوہ ئەم تەنەزى بۇناردبوین:

ئەى كوردینە ئەى مەردینە

ئەى كەسك و سۆر، ئەى زەردینە

بۆ پىك نایەن، وەك بەردینە.

لە ژمارەى 48 ی بىواری سالى 2000 دا دیسان لە ھەمان گۆشەدا:

سویند بەسەرى من و تۆیە

خەلكى ماندوو زۆر ترویە

هه‌موو لایه‌ک هاتوونه‌ته سەر نهو باوه‌رە، که سیاسەتی دەسه‌لاتدارانی کوردستان سەبارەت بە کەرکوک هیچ نەنجامیکی نەرینی لێ ناکەویتەوه. بە‌لکو پۆژ لە دواى پۆژ بارودۆخە‌که خراپتر دە‌بێت..

**دە‌توانین چى بکەین بۆ کەرکوک...؟ (١)
بە‌شى یە‌کەم...دکتۆر جە‌بار قادر**

هه‌موو لایه‌ک هاتوونه‌ته سەر نهو باوه‌رە، که سیاسەتی دەسه‌لاتدارانی کوردستان سەبارەت بە کەرکوک هیچ نەنجامیکی نەرینی لێ ناکەویتەوه، بە‌لکو پۆژ لە دواى پۆژ بارودۆخە‌که خراپتر دە‌بێت. هه‌لبه‌ته کاتی باسی کەرکوک ده‌کەین، مه‌به‌ستمان هه‌موو ناوچه دابراوه‌کانه، چونکه کرۆک و گه‌وهه‌ری کیشه‌که کەرکوکه. ئیستا هه‌موو که‌سیک له‌ خۆی و ده‌ورووبه‌رکه‌ی ده‌پرسی: باشه‌ ده‌بی چى بکەین؟ چۆن له‌م تونێله‌ تاریکه‌ ده‌رچین؟ نایه‌ هه‌ر له‌سه‌ر ئەم سیاسه‌ته‌ نه‌فره‌تییه‌ به‌رده‌وام بین، یا بیر له‌ رێبازیکی تر بکەینه‌وه؟ ئیستا هه‌ندێ هه‌ول و جموجول له‌ نیوخۆی ولات له‌ ئارادان، ئیمه‌ی دیاسیۆرا چۆن ده‌توانین هاوکار و پشتیوانیان بین؟ دید و بۆجوه‌نه‌کانتان له‌م باره‌یه‌وه‌ گرنگه‌ بۆ ئەوه‌ی هه‌موو به‌ یه‌که‌وه‌ هه‌نگاویکی دروست بنین. چه‌ند سالیک کوردی ئەو ناوچانه‌ به‌ ماده‌ی ١٤٠ه‌وه‌ خه‌ریک کران. سه‌رباری ئەوه‌ی ماده‌که‌ له‌ بنه‌مادا هه‌نگاویکی نانیشتمانی بوو، له‌ یه‌که‌م پۆژیشه‌وه‌ دیار بوو، که ده‌رفه‌تی جێبه‌جێ کردنی سفره‌. له‌ پۆژی پاگه‌یانندی ئەو ماده‌یه‌وه‌ ره‌نگبێ په‌نجا گو‌تارم له‌سه‌ری نووسیبی و ئەوه‌نده‌ش چاوپیکه‌وتنی پۆژنامه‌وانی و ته‌له‌فزیۆنی له‌ باره‌یه‌وه‌ کردبیت و له‌ هه‌موویاندا ئەو بۆجوه‌نه‌م دووپات کردوه‌ته‌وه‌، که جێبه‌جێ ناکریت و به‌رپرسیانی کورد کاریکی خراپیان کرد. ئیستاش داوا له‌ نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوه‌کان ده‌کریت پۆلی هه‌بیت له‌ جێبه‌جێ کردنی ماده‌ی ١٤٠ دا، وه‌ک ئەوه‌ی له‌ ئەزموونی ١٥ سالی رابردوو و هه‌لسوکه‌وتی نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوه‌کان هیچ شتیکی فێر نه‌بووبن. له‌ ٢٢ نیسانی ٢٠٠٩ دا نوێنه‌ری تایبه‌تی سکرته‌یری گشتی نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوه‌کان له‌ عێراق ستیفان دی میستورا راپۆرتی نێرده‌ی نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوه‌کانی بۆ هاوکاری عێراق (یونامی) سه‌بارەت به‌ ناوچه‌ کیشه‌ له‌سه‌ره‌کان پێشکه‌ش به‌ حکومه‌تی عێراق و کوردستان کرد، که ناوی لێ نابوو "راپۆرتی یونامی تایبه‌ت به‌ سنووره‌ نیوخۆییه‌ کیشه‌ له‌سه‌ره‌کان له‌ باکوری عێراق". ئەو راپۆرته‌ به‌ره‌می سالیک کارکردنی یونامی و به‌شیک بوو له‌ ئه‌رکه‌ی ئەنجومه‌ن ئاسایش به‌پێی هه‌ردوو

راپۆرته‌که‌ و به‌سه‌ر یه‌که‌وه‌ له‌ دوو به‌رگدا ٤٧٢ لاپه‌ره‌ بوو، باسی له‌ ١٦ یه‌که‌ی کارگری ده‌کرد، که بریتین له‌ ١٤ قه‌زا و ٢ ناحیه: سنجار، ته‌له‌عفر، شیخان، ئاکری، هه‌مدانیه‌، مه‌خموڕ، هه‌ویجه‌، دویز، داقوق، کەرکوک، خورماتو، کفری و خانه‌قین له‌ گه‌ل منده‌لی و به‌له‌دروژ. کاتی خۆی لیژنه‌یه‌ک پیکه‌تێرا و دید و بۆجوه‌نه‌کانی خۆمان له‌ ٦٠ لاپه‌رده‌ پێشکه‌ش به‌حکومه‌تی هه‌رێم کرد بۆ وه‌لامدانه‌وه‌ی یونامی. وا ده‌ سال تێپه‌ری ئیستاش شتیکی له‌ باره‌ی ئەو راپۆرته‌وه‌ نه‌بسته‌وه‌. کاری زۆرم له‌ سه‌ر راپۆرته‌که‌ کرد و بوو به‌ به‌شیک له‌ کتێبیک له‌سه‌ر کەرکوک که قه‌وله‌ به‌م زووانه‌ بلاو بکریته‌وه‌، بۆیه‌ لیژه‌ ده‌رفه‌تی ئەوه‌ نیه‌ زۆری له‌سه‌ر بلێم. باوه‌ریم وایه‌ ریکخراوی نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوه‌کان هیچ کیشه‌یه‌کی له‌ جیهاندا بی چاره‌سه‌ر نه‌کراوه‌ و پێی چاره‌سه‌ر ناکریت. ته‌نها ئەو کاته‌ ده‌توانیت کار بکات، ئەگه‌ر پێشوه‌خت ئەنجومه‌نی ئاسایش ریکه‌وتبیت و بریاری تایبه‌تی له‌سه‌ر پرسیک ده‌کرده‌بیت. دامه‌زراوه‌کانی زۆر بیرۆکراتیانه‌ کار ده‌کەن و مه‌گه‌ر به‌رپرسیانی ئیمه‌ نه‌وه‌نده‌ی ئەوان هه‌ز له‌ کۆبوونه‌وه‌ی بی نەنجام بکەن، گه‌نده‌لی زۆریش له‌ کاره‌کانیاندا ده‌کریت. کۆمه‌لی کارمه‌ند که ده‌ستیان له‌ کاریک گیر ده‌بیت، یه‌که‌مین شت بیری لێ ده‌کەنه‌وه‌ ئەوه‌یه‌، تا پێیان بکری ته‌مه‌نی کیشه‌که‌ درێژ بکەنه‌وه‌ و له‌سه‌ر کاره‌کانیان بمیننه‌وه‌. به‌رپرسه‌ بالاکانیانیش کاته‌که‌ی خۆیان ته‌واو ده‌کەن و پاده‌ستی یه‌کیکی تری ده‌کەن بی هیجیان کردبێ. ئەوه‌تا دیستورا دواى ئەوه‌ی هیجی له‌ عێراق بی چاره‌سه‌ر نه‌کرا، کرا به‌ نوێنه‌ری تایبه‌تی سکرته‌یری گشتی نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوه‌کان بۆ کیشه‌ی سوریا، له‌وێش دواى ئەو هه‌موو ساله‌ هیج به‌ره‌میکی نه‌بوو. له‌وه‌ش خراپتر ریکخراوه‌ نیوده‌وله‌تیه‌کان، له‌ سه‌رووی هه‌مووشیانوه‌ ریکخراوی نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوه‌کان له‌ هه‌موو کار و چالاکیه‌کانیاندا به‌رژه‌وه‌ندی ده‌وله‌تان له‌ به‌رجاو ده‌گرن، ئاخ‌ر له‌ کۆتاییدا ئەوه‌ ده‌وله‌تانن بریار ده‌دن و پڕۆژه‌ و پێشیاره‌کان ده‌خه‌نه‌ واری جێبه‌جێ کردنه‌وه‌ یا ره‌تیان ده‌کەنه‌وه‌. له‌ راپۆرته‌که‌ی یونامیدا ئەمه‌ زۆر به‌ زه‌قی ده‌بیزریت. تێمه‌که‌ باش له‌وه‌ تێگه‌یشتوووه‌ که کورد تاکه‌ لایه‌نه‌ که له‌سه‌ر ئاستی نیوده‌وله‌تی بی پشت و په‌نایه‌. ئەمه‌ له‌ کاتیکدا پیکه‌ته‌کانی تری ئەو ناوچانه‌ چه‌ندین ده‌وله‌تیان هه‌یه‌ که له‌سه‌ریان دینه‌ ده‌نگ. تورکمان تورکیا و ده‌سته‌یه‌ک ده‌وله‌تی تورکی زمانی هه‌یه‌، عه‌ره‌بی سونه‌ش چه‌ندین ده‌وله‌تی عه‌ره‌بی و شیعه‌کانیش ئێران و هه‌ندێ هیزی دیکه‌یان هه‌یه‌.

راپۆرته‌که‌ تا ئەو شوێنه‌ی بۆی کرا بیت، پشتیوانی له‌و پیکه‌تانه‌ کردوه‌ و خواستی کوردی پشت گوێ خستوه‌. زۆر به‌ ئاسانی ره‌خنه‌ی له‌ کورد گرتوه‌ و بگه‌ر تۆمه‌تی داوه‌ته‌ پالی، له‌ کاتیکدا به‌رامبه‌ر به‌ کرده‌وه‌ و هه‌لس و که‌وتی پیکه‌ته‌کانی تر ئەو هه‌لوێسته‌ی نه‌نواندوه‌، ئەگه‌ر ناچاریش بووبی ئەوا ره‌خنه‌کانی زۆر نه‌رمتر و پووکه‌شیانه‌ تر بوونه‌. بۆ گه‌یشتن به‌ ئامانجه‌ دیاری کراوه‌کان تێمه‌که‌ی یونامی مامه‌له‌یه‌کی دوو فاقیانه‌ی له‌ گه‌ل زانیارییه‌ میژوویی، جوگرافییه‌کان و داتا و ئاماری سه‌رژمیرییه‌کاندا کردوه‌. له‌م باره‌یه‌وه‌ لیکنانه‌وه‌ی هه‌له‌ی بۆ میژووی زۆر له‌ ناوچانه‌ کردوه‌ و ئەو ئامارانه‌ی خستوه‌ته‌ روو، که ته‌نانه‌ت له‌ گه‌ل داتا و ئاماری سه‌رژمیرییه‌ فه‌رمییه‌کانی ده‌وله‌تی عێراقیشدا یه‌کناگره‌وه‌. له‌ بری ئەوه‌ی بگه‌رینه‌وه‌ بۆ داتا فه‌رمییه‌کان و سه‌رژمیرییه‌ گشتیه‌کانی ده‌وله‌تی عێراق به‌ تایبه‌تی ئەوانه‌ی به‌ر هه‌لمه‌تی ده‌ستکاری نه‌که‌وتوون، په‌نا ده‌به‌نه‌ به‌ر ئەو ژمارانه‌ی هه‌ندێ که‌س وه‌ریان گرتوون که گوايه‌ دیداریان له‌گه‌لیاندا کردوه‌ و ناوی که‌سیش ناهینن و که‌س نازانی کین ئەوانه‌ی قسه‌یان بۆیان کردوه‌ و تا چه‌ند ئاگادارن و زانیاریان له‌و باره‌یه‌وه‌ هه‌یه‌. ئەمه‌ش شیوازیکی سه‌یره‌ بۆ گه‌یشتن به‌ راستیه‌کان و بووه‌ته‌ هۆی هه‌له‌ی زه‌ق له‌م بواره‌دا. بره‌وانه‌ ٥

كتیبه "پۆرترینگه لیک له میژوو و سیاسهتی کوردوهه" به زمانی تورکی یه کتیه له کتیه نوویه کانی دهزگای بهناوبانگی "ئیهله تیشیم"ی ئیستانبول به کر شوانی

"Biri" olarak blyografya, kendi gelecekteki kendisi ile iradeliyle belirleme hakkından mahrum bırakılan ve bu nedenle de kendi zamanlarına ve mekânlarına hüküm olamayan azınlıkların, diasporalaştırılmış grupların ve genel olarak "yeni" aktörlerin tarihinde de önemli bir rol oynamaktadır. Profesör Heinz Gatzert'in 1974'te "Avusturya halkı" olarak tanımladığı Kürtler de sembolik, sözlü kültürleri, parçalanmış ama etkin toplumsal hafızaları ve nesilden nesle aktarılan yaşam hikâyeleri sayesinde ayakta kalmış gruplar arasında yer almaktadır. Bu okuyan kayıtları 20. yüzyılın önemli bir bölümünde "yasaklanmış" bulunan Kürtüğün, zamanında ve mekânında hayata sürülen bir çok sesli bir oluş olarak var olmasının mümkün kılacaktır."

Dr. Yalçın Cakmak - Tuncay Sur • KÜRT TARİHİ VE SİYASETİNDEKİ PORTRERLER

Derleyenler:
Yalçın Cakmak - Tuncay Sur

Kürt Tarihi ve Siyasetinden Portreler

Hatırlayamamakla malul bir çağda, unutmakla makul-İstirilen bir düzende, "yeni" olmanın sorgusuz kabul-İyle ovalan bir dünyada yaşıyoruz. Tarihe karşı sorumluluklarımız, kolektif belleğin erozyonuyla toplumsal yaşamın gündeminden çıkması görüyoruz.

Elinizde tuttuğunuz, Tuncay Sur ve Yalçın Cakmak'ın titizlikle derlediği Kürt Tarihi ve Siyasetinden Portreler tam da böyle bir problem üzerine hatırlamamın, aktarmamın, anlatmamın istahlı politik savunusuyla giden bir biyografi çalışması. Portreler üzerinden tarihe yeniden bakmayı, bakmakla kalmayı Kürtlerin emelektel ve siyasi tarihlerini, çeşitliliğe haneli getirmeyen bir butanlık üzer-rinden okumayı isteyenler için eşsiz bir başlangıç noktası.

Tarih yazımına yeni bir soluk.

كتیبه "پۆرترینگه لیک له میژوو و سیاسهتی کوردوهه" به زمانی تورکی یه کتیه له کتیه نوویه کانی دهزگای بهناوبانگی "ئیهله تیشیم"ی ئیستانبوله و کۆمه لیک بابهتی میژوویی و سیاسی لهخۆدهگریت و ههر بابهتیکیش له لایهن پسیپۆریکی تایبته به بواری خۆیهوه ئاماده کراوه. بابهتهکان بریتین له:

- سه ره له نوێ بیرکردنه وه له ئیدریسی بتلیسی، قورال گهنج.
- پۆرتریتی بنه ماله یه کی پیتشه وه ی رووناکییری کورد: به درخانییه کان، عیسا دوغان.
- شیخ عوبهیدولا، یه کهم رابه ری کوردستانی هاوچهرخ / عه لیشان ئاکیپنار
- له بارزانه وه بۆ کوردستان، له حوجره وه بۆ ده ولت: بارزانییه کان، مه سعود یه گهن.
- رۆشنییریکی کوردی کۆتایی سه ره ده می عوسمانی: عه بدولا جه وده ت، ئایهان ئیشک.
- رکه به ریکی عوسمانی و کۆنفۆرمیست و لیبرال: شه ریف پاشا، مه تین ئاتمه جه.
- بیوگرافییه کی زیا گوئیکئالپ له ته وهره ی دۆزی کوردوهه، فوئاد دویندار.
- کاریگه ری شیخ سه عیدی پیران به سه ره سیاسه تی کوردیه وه، کلیمنس یوجه ل.
- کام سهید رهزا!، محمه مد یلدرم، "ئۆوه سهید رهزا و به یتر نورین؟"، ئه ردال گه زیک.
- سه عید نوری: به ئه هلیکردنی دانایی و ئیمامه ت، موجاهید بیلجی.
- هۆشیارکردنه وه و به رگری له شیعه رده کانی جگه رخویندا، مه تین یوکسیل.
- سه عید قزمیتۆپراک (د. شقان)، تونجای شور.
- ته مه نیکی پیتشه کراو به زمان و کولتوری کوردی: محمه مد ئه مین بۆزه رسلان، بورجو بینگیللو.
- که مال بورقای "وه ک چیرۆکی نه پراوه"، سه ره وه ت گوین.
- عه بدولره حمان قاسملو: پیکه اتنی سۆسیال دیموکراتی کورد، حه مید بۆزه رسلان.
- جه لال تاله بانو و بزوتنه وه ی سیاسی کوردی عیراق، بوراق بیلگه هان ئۆیزه پک.
- عه بدولا ئۆچالان: ژیان و تیکۆشان و بیرکردنه وه ی، چه تین گویره ر.
- هزرگه ی سیاسه تی نیو سه ده ی تورکیا: ئه حمه د تورک، کفانچ کویشه ئۆغلو.
- پوو ی نوئی سیاسه تی کوردی و تورکی: س. ده میرتاش، عمران گویرتاش.
- فه قی ته پیران: ژیان و شیعه ر به ره مه مه کانی، مه سعود سه رفران.
- گویتنه کشاناک وه ک پۆژنامه نووس و چالاکیان و ژنه سیاسه ته داریکی کورد، فاتمه سوینمه ز.
- زیا ئیکینجی وه ک رۆشنییریکی سۆسیالیست و بیلایه نی کورد، موراد جه م ده میر.
- ئه ده بیاتی مه مه د ئوزون، شیخ موس دیکه ن.
- نزیکوونه وه یه کی دروست له ئه حمه د خانی، ئایهان ته ک.
- پردی نیوان رۆشنییرانی سه ره ده می عوسمانی و کۆماری تورک: موسا عه نته ر، تاهیر بایکوشاک.

پاشماوهی ده توانین چی بگه یین بۆ که رکوک...؟ به شی یه که م... دکتۆر جه بار قادر

ماده 140 بۆ دواوه
ده گه ریتشه وه

پاپۆرته که به جوریک لایه نگر و دژ به خواسته کانی کورده، که ئه سه مه مرۆف چاوه روانی هه لویتستیکی وا بکات له ریکخراویکی نیوه ده وله تی، که گوایه ده یه ویت هاوکار بیت له چاره سه رکردنی کیتشه یه کی ئالۆزی وه ک که رکوک و ناوچه کوردستانییه کانی ده ره وه ی هه رییم. ئه وه که سه ی بیر له وه بکاته وه یونامی ئه وه کیتشه نه ی بۆ چاره سه ر بکات، ده بی هه موو ژیا نی له چاوه روانی گۆدۆدا بیت.

به کورتی واده زانم له سه ره ئه وه هاو بییرین، که نه ماده ی 140 جیبه جی ده کریت و نه یونامیش ناو بژیوانیکی بی لایه نه و هاوکار ده بیت له چاره سه رکردنی کیتشه ی که رکوک و ئه وه ناوچانه دا. ئیستا هه ندی هه ول له ئارادان بۆ ئه وه ی کوردی که رکوک و ئه وه ناوچانه له ده ره وه ی سیاسه تی ده سه لاتداران ریبازیک بۆ خۆیان بدۆزنه وه. له وه زیاتر نا بی بکری ن به سوته مه نی ململانی حیزبی بی واتا و له پیتا و به رژه وه ندی ئه م و ئه ودا کورپان به کوشت بده ن و مالیان ویران بکه ن. کوردانی هه نده ران ده توانن هاوکار و پشتیوانی ئه م هه ولانه بن. ئیتمه تا سالی 2003 چه ندین ریکخراومان له ئه وروپا بۆ به رگری له که رکوک دروست کرد بو و چالاکی زۆرمان هه بوو. له دوا ی ئه وه سه له وه وتمان ئیتر ئه وه رژی می سه دام رووخا و نوینه رانی کورد له به غدا ئه رکی خۆیان ده بیین، که له ده ره وه ی به رژه وه ندی حیزبی و پۆست و پاره نه یان بی نی. ئیستا کوردانی دیاسپۆرا زۆر باشتر ده توانن کار بکه ن و خه لکانی نیشتمانی په ره وه له ده وری خۆیان کۆ بکه نه وه و له م ره وشه ناله باره خۆیان پزگار بکه ن.

ئه م پیتشه کییه به شی یه که می زنجیره و تاریکه له م باره یه وه، که له رۆژانی داها توودا له سه ره ئه م لاپه ره یه بلاویان ده که مه وه. پیتشوازی له هه موو بیر و بۆچوونیکی به سود له م باره یه وه ده که م، که دوور بن له به رژه وه ندی تایبته تی و نه یاریتی ئه م و ئه وه، چونکه من بانگه شه ی دامه زراندنی حیزب نا که م، ئاخه کورد ئه وه ندی چه ند ده وله تیک حیزبی هه یه. هیوادارم گفتوگۆیه کی ته ندروست ده ستپیکه یین و بیینه یارمه تیده ر بۆ ئه وانه ی هه ولی خۆ پزگارکردن ده دن له کۆت و به ندی حیزبی بی ستراتیژ و بی داها توو.

گۆشەي ھەوائنامەي ئەلمانيا لە بورھان ئەمىن-ھوھ

ئەلمانيا چەندى بۇ پەنا بەران خەرج کردوھ؟

رېپورتىكى مېديا ئاشكراي کردوھ، كە حكومتى ئەلمانيا بۇ كەيسى كۆچ و پەنا بەران، تەنھا لەسالى رابردودا بىرى ۲۳ مىليار يۇرۇي خەرج کردوھ و سالى پىشتىريش ۲۰۱۷ بىرى ۲۱ مىليار و پىش ئەھەش ۲۰۱۶ بىرى ۲۰ مىليار، واتە لە سى سالى رابردودا ۶۴ مىليار يۇرۇي خەرج کردوھ. ئەم ژمارانە پارتە راسترەو و پۇبۇليستەكانى ھەراسان کردوھ و رەخنەي توند لە ميركل دەگرن بەھوي، كە سامانى ولاتەكەي لە ميللەتانى بىگانە خەرج دەكات و ھاولاتيانى ئەلمانىش باجەكەي دەدەن، لەسەر ئەمە و چەند دۇستىيەكى تريش بە بەردەوامى كىشە و ناكۆكى لە نيوان سەركردەكانى پارتى جىگروھ بۆئەلمانيا AFD و حكومت ھەيە، بەلام بەپىچەوانەي ئەمەھو پارتە لىبرال و چەپ و سەوزەكان، داكۆكى لە سياسەتى كۆچبەران دەكەن، بەلام بە شىبەھەكى سنوردار.

خۇپىشان لەدزى نازىەكان بەرپوھ چوو

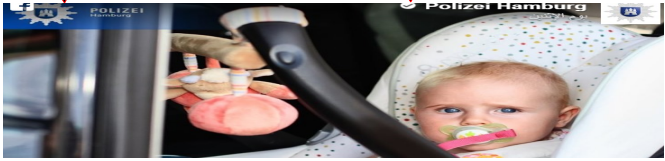
ھەفتەيەك بەرلە دەنگدانى بۇ ھەلبۇزاردنى پەرلەمانى ئەوروپا، كە مەترسى ئەھەھە پارتە راسترەو و پۇبۇليستەكان دەنگى زۇر بىئىن، لە چەند شارىكى ئەلمانيا، ھەك بەرلەين و فرانكفۇرت و كۆيلن، دەيان ھەزار ھاولاتى ھاتنە سەر شەقام و دروشمى دژ بەو پارتانەيان بەرزكردوھ و داواي بەكرىزى و پاراستنى يەكىتتىي ئەوروپا و پىكەھەژيانىان كرد، ژمارەي خۇپىشاندەران لەھەموو ئەلمانيا بە ۱۵۰ ھەزار كەس دەخەملىئىرا، ئەم چالاكەش دواي ئەھەھەت، كە لەنەمسا گەندەلەيەكى گەورەي جىگرى سەرۆكى حكومت، كەسەر بە پارتىكى راسترەو ئاشكرايوو، نيوھندى سياسى ولاتەكەي و ھەموو ئەوروپاشى شلەژاند، ھاوكات لەھەريەك لە رۆمانيا و ھەنگارىاش پىپىئوان بۇ ھەمان مەبەست سازدابوو.

ئەلمەتى پۇلىس بۇسەردز و جەردە و چەتەگەرەكان

بەرەبەيانى ئەمرو پۇلىسى شارى ئىسن، ھەلىكوتايە سەر چەند بىنكە و بارەگا و مال و ئەپارتمان و دوكان و شوپىنى ھەوانەھوي ھەزاران دز و جەردە و ژمارەيەكى زۇرى لىگرتن. پىگەي" تاگىشەو" ئاشكراي كردوھ كە لەماھوي دووسالى رابردودا، تەنھا لە ھەرىمى باكورى راین ويستىفاليا ۱۰۴ بىنەمالە و خىزان ۱۴۲۲۵ تاوانيان ئەنجامداوھ، لە كوشتن وب رىن و دزى و چەتەي و بازركانى ماددەي ھۆشبەر و دەستدرىژى سەر ژنان و ئىشى رەش... ھەتد، زۇربەشيان لە شارى ئىيسن نىشتەجىن، ئەو تاوانبارانە ۳۶٪ يان ئەلمان و ۶۴٪ يان، بىگانەن لەوانە لوبنانى و تورك و سورىن.

دايك و باوكىك كۆرپەكەيان لەناو تەكسى لەبىر چوو..

لەشارى ھامبۇرگ دايك و باوكىك لەگەل كۆرپەكەيان كە لەناو كورسىادا دايننابوو، بەتەكسى دەچنە گەرەكى برامفيلد و لەكاتى دابەزىنایاندا كۆرپەكەيان لەبىر دەچىت، لەناو تەكسىكە بەجىي دەھىلن، پاش ماوھەيك شوفىرەكە دەچىت نان دەخوات، ئەو مندالە خەوتوھ، تا دوو سى سەعات دەنگى لىئەنايەت و شوفىرەكەش ھەر پىي نازانىت، باوك و دايكەكەش لەپۇلىس دەپرسن و نايدۇژنەوھ، سەرەنجام نەفەرىكى تر لەتەكسىكە سەردەكەويت و كۆرپەكە دەبىنىت، ئىنجا بەشوفىرەكە دەلئىت و پۇلىسى لى ئاگاداردەكەنەوھ.

پىاوى دوژنە رەگەزنامە وەرناگرن..

بەپىي ئەو پرۆژەيەي كە ھەردو فراكسىونى ھاوپەيمانى دىموكراتى كرېستيان و سۆسىال دىموكراتەكان پىشكەشيان کردوھ بۇ ھەمواركدنى ياساى پىئدانى رەگەزنامەي ئەلمانيا، ئەو پىاوانەي دوو ژنيان ھەيە لە ژمارەيەكى زۇرى سورىەكان دەگرتەوھ، لەمەودا رەگەزنامەي ئەلمانيان پىئادىت، زۇربەي بەرپرسان پىشتىوانى لەو پرۆژەيەدەكەن، لەونە "كەتەلينا بارلى" وەزىرى داد و سەركردەي پارتى سۆسىال دىموكرات.

گەنجىك خۇشەويستەكەي زىندانى دەكات..

كورىكى گەنجى عەرەبى بەناوى "موستەفا. ف" ۲۶ سال لە شارى ھانۇقەر بە تۆمەتى ئىھانەكرىن و نازاردانى كچىكى تەمەن ۲۳ سال داداگايى كرا، كە سالى پار دەرھەق بە خۇشەويستەكەي كردبووى بە بىانوى ئەھوي گوايە زۇر قسە لەگەل پىاوى تر دەكات و دللى لى پىسكردوھ، ئەو كورە لوبنانىيە چەند رۆژىك كچە ئەلمانەكە لە ژوورەوھ زىندانى دەكات و سەرى سفر دەكات، نازارى جەستەيى و دەررونى دەدات، ئەو كورە لەبەردەم دادوهر ددانى بە تاوانەكەيدا ناو دادگاش سزاي زىندانى ۱۰ سالى بۇ برىەوھ.

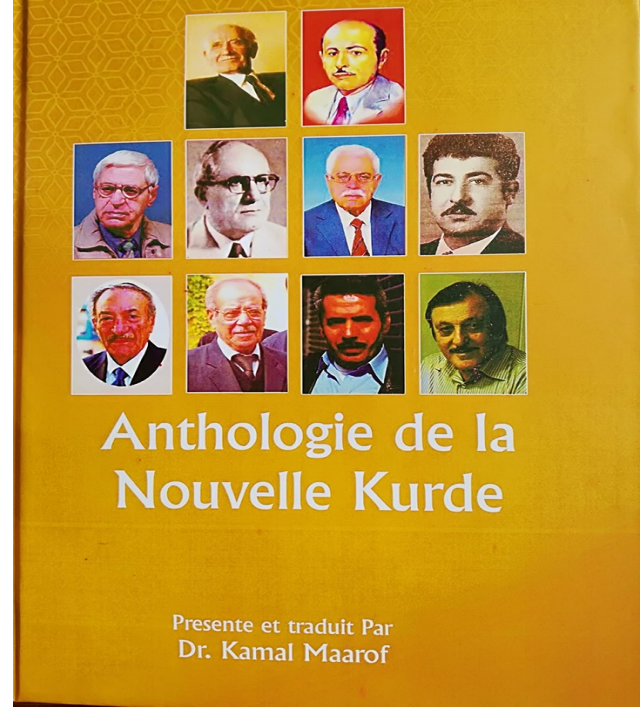
ئەلىسا كويژرايەوھ بۇ ئەلمانيا

دوینى ژنە ھونەرمەندى گۇرانبىبىژ "ئەلىسا" بەھوى نەخۇشى شىرپەنجەوھ لە بەيرووتەوھ كويژرايەوھ "بەرلین"ى پايتەختى ئەلمانيا، بۇ چارەسەر و برپاروايە ۲۰ رۆژ لە نەخۇشخانە بىمىنىتەوھ، ئەلىسا جگەرى نەخۇشى شىرپەنجەي گرتوھ و سالى پار نەشتەرگەرى بۇ كراوھ، ئەمسالىش ھاتۆتەوھ بەرلین بۇ پىشكىن و چارەسەرى تری ھەمان نەخۇشى.

**نەنتۆلۆگیای چیرۆکی کوردی
 بە زمانی فرانسوی....
 لێدوانی: حەمە فەرێق حەسەن**

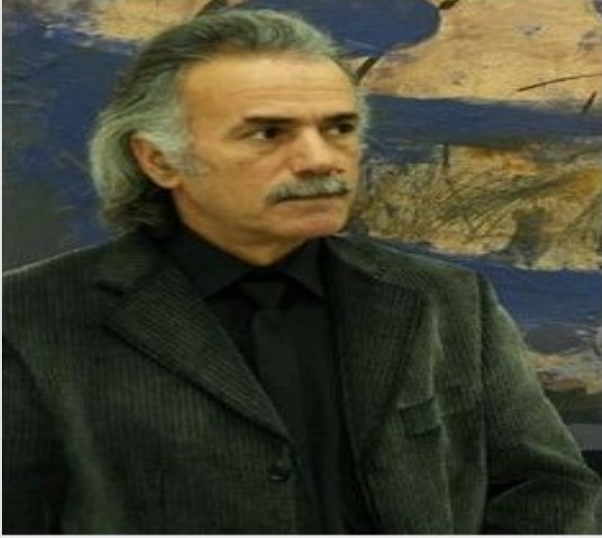
ئەم کتیبە، ژمارەیک چیرۆکی کوردی لە خۆ گرتوو، کە پێژدار د. کەمال مەعروف بۆ زمانی فرانسوی وەرێگێراون. نووسەر هاتوو، دەقی نەوه جیاوازهکانی، لە پارچەکانی کوردستان هەلبژاردوو، تاکو خۆینەری فرانسوی لە رەوتی چیرۆکی کوردی ئاگادار بکات. ئەم بەرھەمە، ساڵی ٢٠١٨ چاپ بوو. من دەستۆخۆشی لە جەنابی د. کەمال دەکەم و دەقەکانیش هی ئەم نووسەرەن.

حسین عارف، محەرەم محەمەد ئەمین، رەوف بیگەرەد، ئیبراھیم ئەحمەد، کاکەمەم بۆ تانی، محەمەد ئەمین بوز ئەرسەلان، محەمەد مەولود مەم، عەبدوللا سەراچ، ئەحمەد محەمەد ئیسماعیل، حەسەن قزنجی، کاوس قەفتان محەمەد فەرێق حەسەن، مستەفا سالح کەریم..

**ئە کوردستان کات لە زێر نییە!
 حەمە فەرێق حەسەن**

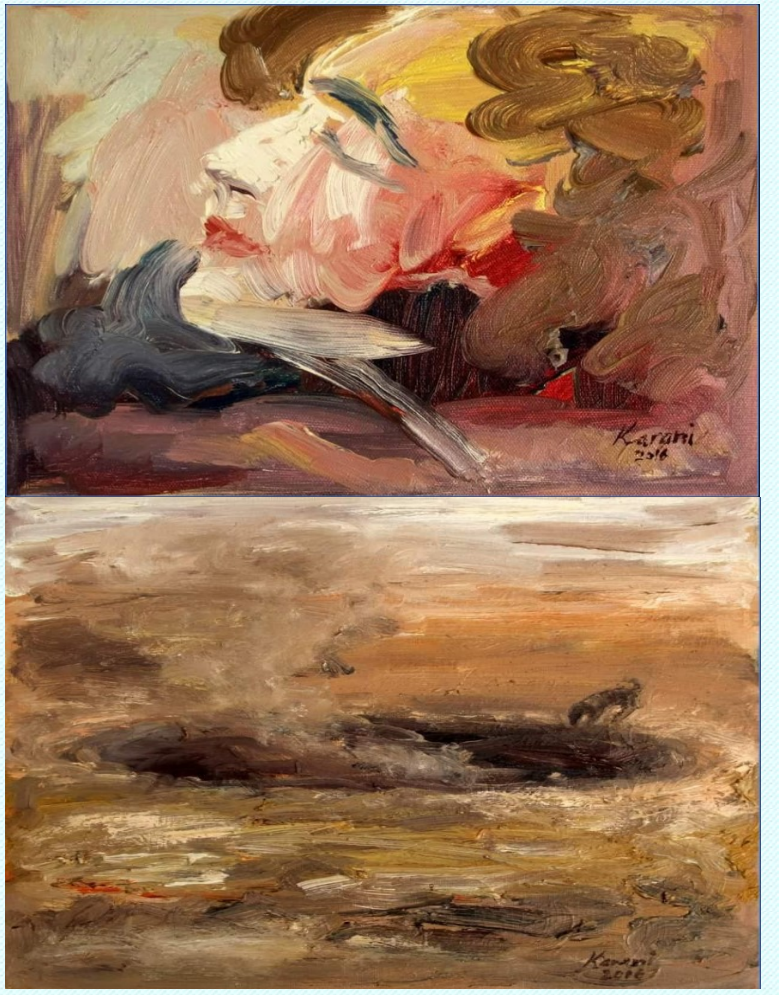
ئێمە لەنیو کاتدا دێینە نیو بوونەوه. هەر لەنیو کاتیشدا لەنیو دەچین و دەفەوتین. ئەو کاتە کەس نە وادە دەستپێکی دەزانیت، نە وادە کۆتایی. زەمان باکی بە کەس نییە و لە پەسکانی بەردەوامایە. ئێستای حالی حازریش درێژە ناکێشیت. داھاتویش هێشتا نەگەیشتوو تە بەرەوه. ئەگەر تۆ خۆلەکیک لە تەمەنی زەمان بگریت، ئەوا نیوەی ئەو خۆلەکە بوو بە رابوردوو، کەچی نیوئەکە تری هێشتا داھاتوو. شارستانەتیش یەکسانە بە کۆی ئەو ساتانە کە بنیامە کارا و ھۆشیارەکانی هەر گەلیک بە کار و بنیاتنان بردوویان تە سەر. مرۆفی کوردیش بەزۆری بێ پرۆژە یە. تاکێ بێ پرۆژەیش لە نرخێ نەوانە. بۆیە دەبیین تەمەنی لە پەنجا سالان لایداو، کەچی هێشتا ئەو، بەردیکی نەخستوو تە سەر بەردیک. بگرە هێشتا جێدەستی دیار نییە. دوو رستە یە کە لکیش نازانیت، تاکو لە کۆریکا بە گۆیی خەلکیدا بدات. دە کتیبی بەسوودی نەخویندوو تەوه. واتە کات لای مرۆفی لاژگ و نەکردە، نەک هەر لە زێر نییە، بەلکو لە تەنەکەیش نییە. ژیان لای ئەو هەر ئەوئەندە کە تەمەن بەسەر دەبات، واتە بە فیرۆی دەدات. وەختی تۆ ھەوالی دەپرسی، خۆی راست و پەوان پێت دەلێت: "دەگوزەریت، یان دەگوزەریت!" ئەو تەمەنی دەروات، بێتەوهی بزانیت لە دەورەبەریدا چی روودەدات و لە دونیادا چ باسە؟ جا چونکە ئەو مرۆفیکە نرخێ کات نازانیت، ئەگەر بیکاریش بێت هێشتا بە کات و مەوعیدەوه پابەند نابیت. بە شەرەتیک ئەو ئارەزووی کۆکردنەوهی سەعاتە. ئەو وێرایی سەعاتی نیو مۆبیل تەلەفون و کۆمپیوتەر، لە مائەکە خۆیدا سەعاتیک یان چەند سەعاتیک بە دیواری ژوورەکانیدا ھەلواسیو. راست دەوێت لە کوردستان، کاتژمێر خەشلیکە بۆ پاراندنەوهی مەچەک و ژوورەکانی مائ ئەو کوردانەشی کە بە گەورەیی دەگەنە ولاتانی خۆرئاوا، بە مەوعیدەوه پابەند نابن و شارساتەنەتی خۆرئاوایش کاریان تێناکات. ئەگەرچی لەوێ، شەوورۆژ چەندان جۆر ھۆی گواستنەوه لە کاردان، کەچی کوردەکە ھەر دواوەکەوێت و لەکاتی خۆیدا ناگاتە ھۆلی کۆبوونەوه و بۆنەکان. لە راستیدا ئەوانە تەنھا ژینگەکان گۆریو، دەنا ھزر و بیرو پێناسەیان بۆ ژیان، هێشتا ھەر ھیی ئەو گوندانە یە کە لیوێ ھاتوون. لە کوردستان ھەقالی بەرپرس دوائ ھەمان دەگاتە شوینی مەبەست و جێی کۆبوونەوه. کەچی ئیسماعیل بێشکجی، کە لە زانکۆی سلیمانی ھۆلیکیان بە ناوہ نابوو، ھەر بەو بۆنە یە شەو و تاریکی ھەبوو، عەسری ٢٩/٥/٢٠١٤ بێ کەم و زیاد لە کاتی دیاریکراوی خۆیدا گەیشتە جێ و پێشوازیکەرانی خۆی لە چاوەروانیدا، تووشی دلەراوکی نەکرد. ھەر چۆنیک بێت، وا دیارە مرۆفی کورد تەنیا لە مانگی رەمەزان و لە سەر وەختی روودانی بوومەلەرزەدا، بەھای کات دەزانیت!

هه رجاره ی هونه رمه ندیگی کورد

قه رهنی جه میل

- هونه رمه ند مامۆستاقه رهنی جه میل، له سالی 1954 له له شاری ههولیر له باشوری کوردستان له دایک بووه.
- سالی 1966-1977 پروانامه ی دبلۆمی له په یمانگه ی هونه ره جوانه کانی به غدای به ده سته ی ناوه.
- سالی 1984 کۆرسی یهک سالی (لیتۆگرافی) له بهرشلۆنه- ئیسپانیا ته واوکردوووه.
- سالی 1977 یهکه مین پیشانگه ی تایبه تی له هۆلی (ئه یوبیه) ی شاری ههولیر.
- سالی 1985 دووه مین پیشانگه ی تایبه تی له هۆلی (برات دی لوجانیر) بهرشلۆنه- ئیسپانیا.
- سالی 1988 سییه مین پیشانگه ی تایبه تی له شاری ئەلمونتییه ر- ئیسپانیا.
- سالی 1991 چواره مین پیشانگه ی تایبه تی له هۆلی (ئه له نه ش) فالینسیا- ئیسپانیا.
- سالی 1972-2005 به شداری زیاتر له (30) پیشانگه ی هاوبه شدا کردوووه له (به غدا، ههولیر، ئیتالیا، بهرشلۆنه، ئەلمونتییه ر، فالینسیا، برۆکسل، کۆپنهاگن، هۆله نده، پۆلنیا).
- سه رنوسه ری گۆقاری (شێوه کاری) ییه له ههولیر.

تاراوگه

بلاوکراوه یه کی کوردی هه والی ناوبه ناوه، به شێوه ی ئەلکترۆنی له هۆله ندا بلاوده بیته وه.

TARAWGA

E-mail : sardarfatah@live.nl

HOLLAND -Amsterdam

Mob& Viber& WhatsApp: +31684950807